

מסורת הש"ס

לא סתם להם חן. שלא יאמר כמה עובד כוכבים זה נאה: **ה"ג אם כן לנכונ לא תחונם.** בקריאתו מלא דמשמע לשון חנינה והוא חן: **מאי לא תחונם.** חסר קרי ציה לא תחונם לשון חניית קרקע: **סניא נמי.** דכולהו ילפי מהאי קרא לא תתן להם חנייה מדלא כתיב תחונם קרי ציה תחנם. לא תתן להם חן קרי ציה לא תחונם לשון חנינה והיינו חן. מתנת חנם קרי ציה לא תחניס לשון חנם: **לגר אשר בשעריך.** גר תושב שקבל עליו שבע שנים ונעלמו אר"ם סימן ר"ח ויבטלו ש"ע שביאו תוספי' דהכא ד"ה הרואה^(א) (ו) ונע"ע מוס' יבמות כג. ד"ה הרואה בשערי' ומוס' מגילה דף קי: ד' ד"ה דלגמיה ומוס' סוטה לה: ד"ה לרבית^(ח) (ח) ונע"ע מוס' יומא פ"ג ד"ה ופשת ודף נב: ד"ה שאת ומוס' קרי: ד"ה או וי"מ פ"א. ד"ה קרי ונפסחם פ"א: ד"ה למוס' (ט) (פרק ג.) (י) גיטין פ"א. (י) (י) ונע"ע מוס' (י) ונע"ע מוס' דמי להעלה מן הכור שהיא קרוב למטה ואם מנעלה מנא מנל כן לע"ז^(י).

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה דלמך וכו' צ"י אומות דלא תחניס: (ב) שם ד"ה אחד וכו' והסימן מהם מ"מ ש"א"י פירושו:

מוסף רש"י

שייך לעמוד קודם

בידומי. ימי השבעה (קדושין לז). כי רבים חללים הפילה. נאשה וזה משמע ותלמיד שאני טוב עמל כשורה קרי לה נמי הכי (סוטה כב). זה תלמיד שלא הגיע בור. הפילה לשון נפל שלא כלו לו חמשי (שם). ורצונם לשון עולם עיניו. שטורגס פיה ואנס מוריס לגורס הולא (שם). ועד כוונתו. כי ראו להולא (שם) צריכה לימוד. צריכה לתן לב ללמוד (סוטה כא) נרץ לשומעם שמתן לכן לב ועלהו. דבר קל שנה (שם). בין לר' ישמעאל (שם) בין לר' עקיבא. דלמי פסק ר' ישמעאל (קטן) בעבודת כוכבים עמלה, איכא למ"ד אקריה מיד ואיכא למ"ד כשעמלה, כולו מורו ככליל דלמיס אקריה על שיעבוד, עד שיעשו כהם שמועם לעבודת כוכבים (וחולין ח). ישנה לשבירות ומחלה ועד סוף. לא פרוטה ופוטרה כשנמנה נתיביו היה בעל התלפאה לפועל בשירות שפית התלפאה (קדושין ח). ע"כ מש"כ קודם תלמוד לומר תחננה או מבור. דרוש ליה אגרי וכן גבי נכרי נמי דרוש תחננה ואכלה או מכור לנכרי (פסחים כא). מכתוב מכירה ונתיב כחננה, טעם מינה אחד מבינה ואחד נתיב קיימי צ"י אגר וצ"י אגרוב כוכבים, ועד דוקא כתיב הוה ליה למכתב הכי תחננה לנכרי ומכירה לעובד כוכבים (וחולין קד). דברים ככתבן. קי מתיבה, לא יתננה לנכרי ולא ימכרה לנכר (פסחים כא). או למא לי. או לשון חילוק. וזו כ"י מאיר קאלמר דמוריהו אגר ומוריהו אגרוב לא ככתוב (שם). לאקדומי נתיבה דגר. אם יש גר יתננה לו נתיבו קודמת למכירתו לנכרי, והוא גר נכר תושב קאלמר, קציעל עליו שלא לעבוד עבדים ואוכל נבלות (שם). דגר אתה מצווה להחיותו. דמצי (ויקרא כה) גר ותושב וחי עמך (שם). להקדים לא צריך קרא. מסבא אנו יודעין שנתיבה לגר קודמת, דמיוס נבלה לגר (שם).

לפני אידיהן פרק ראשון עבודה זרה ב.

דאמר קרא לא תחנם לא תתן להם חנייה בקרקע. דרש נמי מהאי קרא בסמוך שלא לתת להם חן ושלא לתת להם מתנת חנם וסתמא דמלתא מיירי ככולהו עובדי כוכבים וכן משמע בסוגיין בסמוך וקשה דהאי לא תחנם בשבע שנים כתיב דכתיב (דברים ו) ונשל גוים רבים מפניך החמי וגו' וכתיב לא תכרות להם ברית ולא תחנם ולא תתחנן צם וצפרק הערל (יבמות דף עו.) מוקמינן ליה בשבע שנים דגגירותו לית להו חתנות וכתיב עוד דכתיב בתך לא תתן לבנו ואמרינן בספ"ק דיבמות (דף יז.) ובסוף האומר בקידושין (דף סח: ושם) דלרבנן דלא דרשי כי יסיר לרבות כל המסירין לא ילפינן מהאי קרא שאר אומות הא קרא צ"י אומות כתיב וכן לא תחנה כל נשמה וי"ל דודאי ככל הנין קראי איכא טעמא רבה דלא מאנין לאוקמינן אלא צ"י אומות (א) ולא תחנה כל נשמה ליכא לאוקמינן בשאר אומות דכתיב כתיב צ"י וכו' וכו' לך למס ועדן וכן כי יסיר לרבנן דלא דרשי טעמא דקרא סבא הוא לאוקמינן בשבע שנים דמסירי טפי וכן לא תתחננה ליכא לאוקמינן אלא בשבע אומות * ששרי כל שאר אומות מותרין לבא בקהל בגירותן חוץ מאותם שאמר הכתוב מצרי עמוני ומואבי אצל מתנת חנם ומתינת חן וחנייה אין שום טעם לחלק בין שאר עובדי כוכבים לז' עממים מיהו קשיא דכתיבת צרית שכחז אלא לא תחנם אי בשאר אומות איירי הכתיב (מלכים ב ה) גבי שלמה ומירס מלך צור ויכרתו צרית שיהם ועוד דמשמע כל שאר אומות לא הוזכרו על כריתת צרית דהא בגזעונים כתיב (יהושע ט) בקרבי אמה יושב ואיך אכרות לך צרית משמע הא בשאר אומות מותר וי"ל דלא תכרות צרית נמי לא קאי אלא בשבע אומות וטעמא רבה איכא וענינא דקרא נמי מוכח דכתיב ונשל גוים רבים מפניך חתנים לא תכרות להם ברית ואיכא למימר דכיון

תורה אור השלם

- והנהגה י"י אלהיך לקבץ והפירות והחרם תחריט אתם לא תכרות להם ברית ולא תחנם: דברים ז ו
- לא תאכלו כל נבלה לר' אשר בשעריך תתנה ואכלה או מכר לקבץ כי עם קדוש אתה לך אלהיך לא תבשל גדי בחלב אמה: דברים יא
- מה רבו מעשיך יי קלם בקרבך עשית מלאה וארץ תתקיי: תהלים קד כד
- כי תצא מחנה על איביך ונשמרת מכל דבר רע: דברים כג י

גליון הש"ס

תוס' ד"ה דלמך וכו' שהרי כל שאר האומות מותרים. ע"י טורי אכן מגילה דף קי: ד"ה דלגמיה:

רבינו חננאל

[גמ'] מנא לן שנאמר לא תחנם ש"מ לא תתן להם חנייה בקרקע וש"מ לא תתן להם חן. אסור לישראל לומר עובד כוכבים זה נאה וכו' עובדת כוכבים אכל דוממן לו בקרן וזית שלא במתכין ורואה ורואה לאודי ולומר ברוך ששכח לו בעולמו ברוך שאומר על האילנות שפיר דמי. אבל לתת לעובד כוכבים מתנה כחנם תנאי היא ור' מאיר מחזיק ור' יהודה אומר דרנאי לא תאכלו כל נבילה לגר אשר בשעריך וגו' אחד הגר ואחד העובד כוכבי בין במכירה בין בחנינה. לנכר בחנינה ולעובד כוכבים במכירה נכתובין ונשמרת דבר רע שלא יסתכל אדם באשה נאה ואפילו בפניה באשת

לחיותו. דמצי (ויקרא כה) גר ותושב וחי עמך (שם). להקדים לא צריך קרא. מסבא אנו יודעין שנתיבה לגר קודמת, דמיוס נבלה לגר (שם).